

**EKSKURSIYA FAOLIYATI UCHUN MUTAXASSISLAR TAYYORLASHNING ZAMONAVIY
MUAMMOLARI VA ISTIQBOLLI TENDENSIYALARI****Rasulov Hamidjon Yakubovich**

Qo‘qon Universiteti o‘qituvchisi

hamidbekrasulov49@gmail.com**Abdumannonov Rizobek Iqboljon o‘g‘li**

Qo‘qon Universiteti talabasi

rizonababdumannonov01@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu tadqiqot ishi ekskursiya faoliyati uchun mutaxassislar tayyorlashda innovatsion usullarning rolini o‘rganadi. An’anaviy o‘qitish yondashuvlari mutaxassislarni sanoatning dinamik tabiati uchun etarli darajada tayyorlamasligi mumkin. Shu sababli, ushbu tadqiqot ekskursiya faoliyati mutaxassislarni tayyorlashda innovatsion usullarning samaradorligini aniqlash va baholashga qaratilgan. Keng qamrovli adabiyotlarni ko‘rib chiqish va misollarni tahlil qilish orqali ushbu tadqiqot innovatsion yondashuvlarni kiritishning afzalliklari va muammolarini o‘rganadi. Topilmalar ta‘lim dasturlarini takomillashtirish bo‘yicha ilg‘or tajriba va tavsiyalarni ishlab chiqishga yordam beradi. Innovatsion usullarni qo‘llash orqali mutaxassislar sayyohlik sanoatida ajoyib ekskursiya tajribasini taqdim etish uchun yaxshi jihozlanishi mumkin.

Kalit so‘zlar: innovatsiya, madaniy turizm, ilg‘or turizm tajriba

Kirish:

Ekskursiya faoliyati sayyohlar uchun noyob va hayratlanarli tajribalarni taklif etuvchi turizm sanoatida muhim rol o‘ynaydi. Ushbu tadbirlarning muvaffaqiyati ko‘p jihatdan ushbu ekskursiyalarga rahbarlik qiluvchi va yordam beradigan mutaxassislarning tajribasi va mahoratiga bog‘liq. Biroq, an’anaviy o‘qitish usullari har doim ham sohaning dinamik va rivojlanayotgan tabiati uchun mutaxassislarni etarli darajada tayyorlay olmaydi. Natijada ekskursiya faoliyati uchun mutaxassislar tayyorlashda innovatsion usullarni joriy etish zarurati ortib bormoqda.

Ushbu tadqiqot ishining maqsadi ekskursiya faoliyati uchun mutaxassislar tayyorlashda innovatsion usullarning rolini o‘rganish va ularning o‘quv jarayonini oshirishdagi samaradorligini aniqlashdan iborat. Innovatsion yondashuvlarni o‘rganish va baholash orqali ushbu tadqiqot ilg‘or tajribalar va ushbu usullarni o‘quv dasturlariga kiritish bo‘yicha tavsiyalarni ishlab chiqishga hissa qo‘shishga qaratilgan.

An’anaga ko‘ra, ekskursiya faoliyati uchun mutaxassislar tayyorlash ko‘pincha ma‘ruza va nazariy bilimlarni uzatish kabi didaktik yondashuvlarga tayangan. Bu usullar bilim asosini yaratsada, ular mutaxassislarni ushbu sohada talab qilinadigan amaliy ko‘nikmalar va moslashuvchan fikrlash tarzi bilan to‘liq qurollantira olmaydi. Turizm sanoati dinamik bo‘lib, doimiy ravishda o‘zgarib turadigan mijozlar imtiyozlari, rivojlanayotgan texnologiyalar va rivojlanayotgan xavfsizlik protokollari. Shu sababli, mutaxassislarni ushbu muammolarni hal qilishga yaxshiroq tayyorlay oladigan innovatsion usullarni o‘rganish juda muhimdir.

Ta‘limdagi innovatsion usullar keng ko‘lamli yondashuvlarni, jumladan, tajribaviy o‘rganish, simulyatsiya mashqlari, virtual haqiqat, o‘yinlashtirish va sanoat va akademiya

hamkorligini o‘z ichiga olishi mumkin. Bu usullar amaliy amaliyot, real hayot stsenariylari va texnologiya integratsiyasi uchun imkoniyatlarni taklif etadi, bu esa mutaxassislariga tanqidiy fikrlash, muammolarni hal qilish va mijozlarga xizmat ko‘rsatish ko‘nikmalarini rivojlantirish imkonini beradi.

Ta'limning innovatsion usullarini qo‘llash orqali mutaxassislar ajoyib ekskursiya tajribasini taqdim etish qobiliyatini oshirishlari mumkin. Ushbu usullar ijodkorlikni, moslashuvchanlikni va mijozlar ehtiyojlarini chuqurroq tushunishni rivojlantirish, natijada xizmat ko‘rsatish sifati va mijozlar ehtiyojini qondirish imkoniyatiga ega. Bundan tashqari, o‘qitishning innovatsion yondashuvlari mutaxassislarning kasbiy o‘sishi va rivojlanishiga hissa qo‘shishi, ularning doimiy o‘zgaruvchan turizm landshaftining qiyinchiliklari va imkoniyatlarini boshqarishga tayyorligini ta'minlashi mumkin.

Ushbu maqolaning keyingi bo‘limlarida an'anaviy o‘qitish usullarining afzalliklari va cheklovlarini o‘rganish va ekskursiya faoliyati mutaxassislarni tayyorlashda muvaffaqiyatli amalga oshirilgan innovatsion usullarni aniqlash uchun keng qamrovli adabiyotlar ko‘rib chiqiladi. Ushbu innovatsion yondashuvlarning samaradorligini baholash uchun misollar va misollar tahlil qilinadi. Ushbu tadqiqot natijalari o‘quv dasturlariga innovatsion usullarni kiritish bo‘yicha qimmatli fikrlar va tavsiyalar beradi va pirovardida ekskursiya faoliyati uchun mutaxassislarni tayyorlashni rivojlantirishga yordam beradi.

Ushbu tadqiqot ishida ekskursiya faoliyati uchun mutaxassislar tayyorlashda innovatsion usullarning o‘rni va samaradorligini o‘rganish uchun aralash metodik yondashuv qo‘llaniladi. Metodika ikkita asosiy komponentdan iborat: keng qamrovli adabiyotlarni ko‘rib chiqish va amaliy tadqiqotlar tahlili.

1. Adabiyot sharhi:

Ekskursiya faoliyati uchun mutaxassislar tayyorlashning innovatsion usullariga oid tegishli ilmiy maqolalar, kitoblar va hisobotlarni to‘plash uchun keng qamrovli adabiyotlar tahlili o‘tkaziladi. Tegishli adabiyotlarni qidirish uchun Google Scholar, JSTOR va Scopus kabi ma’lumotlar bazalaridan foydalaniladi. Qidiruv so‘zlari “innovatsion o‘qitish usullari”, “ekskursiya faoliyati bo‘yicha mutaxassislar”, “turizm industriyasini o‘qitish” kabi iboralarni o‘z ichiga oladi. Adabiyotlarni tanlash mezonlari tadqiqot mavzusiga muvofiqligi, ko‘rib chiqiladigan jurnallarda nashr etilishi va nashrning yangiligi bo‘ladi.

Ekskursiya faoliyati mutaxassislarni tayyorlashda innovatsion usullar bilan bog‘liq asosiy mavzular, yo‘nalishlar va topilmalarni aniqlash uchun to‘plangan adabiyotlar tahlil qilinadi va sintezlanadi. Ushbu tahlil ushbu sohadagi tadqiqotlarning hozirgi holatini har tomonlama tushunish imkonini beradi va bo‘shliqlarni yoki keyingi izlanish sohalarini aniqlashga yordam beradi.

2. Case Study tahlili:

Adabiyotlarni o‘rganishdan tashqari, ekskursiya faoliyati sohasida innovatsion o‘qitish usullarini joriy etish va samaradorligini tekshirish uchun amaliy tadqiqotlar tahlil qilinadi. Keys tadqiqotlari real dunyo misollari va innovatsion usullarning amaliy qo‘llanilishi haqida qimmatli tushunchalar beradi. Turli xil istiqbollarni ta'minlash uchun turli geografik joylashuvlar va ekskursiya faoliyati turlaridan bir nechta amaliy tadqiqotlar tanlanadi.

Tanlangan amaliy ishlar sifatli yondashuv yordamida tahlil qilinadi, asosiy e'tibor qo'llaniladigan innovatsion usullar, erishilgan o'quv natijalari va duch keladigan muammolarni aniqlashga qaratilgan. Tahlil misollarni sinchkovlik bilan o'rganishni, asosiy manfaatdor tomonlar bilan suhbatlarni va o'quv dasturlari bilan bog'liq hujjatlarni o'z ichiga oladi.

Ekskursiya faoliyati bo'yicha mutaxassislarni tayyorlashda innovatsion usullarning samaradorligi va ta'sirini har tomonlama tushunish uchun adabiyotlarni ko'rib chiqish va amaliy tadqiqotlar tahlili natijalari uchburchak bo'ladi. Tahlil adabiyot va amaliy tadqiqotlar bo'yicha umumiy mavzular, naqshlar va eng yaxshi amaliyotlarni aniqlash orqali amalga oshiriladi.

Shuni ta'kidlash kerakki, tadqiqot jarayonida axloqiy me'yorlar hisobga olinadi. Akademik yaxlitlikni ta'minlash va plagiatning oldini olish uchun adabiyotlarni ko'rib chiqish va amaliy tadqiqotlarni tahlil qilishda foydalanilgan barcha manbalar tegishli tarzda keltiriladi va havola qilinadi.

Ushbu metodologiyaning cheklovlari adabiyotlar va amaliy tadqiqotlarni tanlashda mumkin bo'lgan noto'g'rilikni, shuningdek, mavjud tadqiqotlar va hujjatlashtirilgan o'quv dasturlariga tayanishni o'z ichiga oladi. Shu bilan birga, ekskursiya faoliyati uchun mutaxassislar tayyorlashda innovatsion usullarni mutanosib va xolis baholashni ta'minlash uchun keng qamrovli adabiyotlar izlanishini ta'minlash, turli amaliy tadqiqotlarni tanlash va natijalarni tanqidiy tahlil qilish orqali ushbu cheklovlarni yumshatishga harakat qilinadi.

Ushbu tadqiqot natijalari ekskursiya faoliyati uchun mutaxassislarni tayyorlashda innovatsion usullar muhim rol o'ynashini ta'kidlaydi. Adabiyotlarning keng qamrovli tahlili mutaxassislarni turizm industriyasining dinamik tabiatiga tayyorlashda an'anaviy o'qitish usullari yetarli emasligi to'g'risida olimlarning yakdil fikrini aniqladi. Aksincha, amaliy tadqiqotlar tahlili tajribaviy o'rganish, simulyatsiya mashqlari va sanoat va akademiya hamkorligi kabi innovatsion yondashuvlarning samaradorligini ko'rsatdi. Ushbu usullar amaliy ko'nikmalar, tanqidiy fikrlash va moslashuvchanlikni oshiradi, natijada ajoyib ekskursiya tajribasini taqdim eta oladigan yaxshi jihozlangan mutaxassislarga olib keladi. Topilmalar turizm industriyasining o'zgaruvchan talablarini qondirish uchun o'quv dasturlariga innovatsion usullarni kiritishni qo'llab-quvvatlaydi.

Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, ushbu tadqiqot ishida ekskursiya faoliyati uchun mutaxassislar tayyorlashda innovatsion usullarning o'rni va samaradorligi o'rganildi. Keng qamrovli adabiyotlarni o'rganish va amaliy tadqiqotlar tahlili natijalari turizm industriyasining dinamik tabiatiga mutaxassislarni yaxshiroq tayyorlash uchun o'quv dasturlariga innovatsion yondashuvlarni kiritish zarurligini ta'kidlaydi. Mutaxassislarni sohada talab qilinadigan amaliy ko'nikmalar va moslashuvchan fikrlash bilan qurollantirishda an'anaviy o'qitish usullari etarli emas. Boshqa tomondan, tajribaviy o'rganish, simulyatsiya mashqlari va sanoat va akademiya hamkorligi kabi innovatsion usullar amaliy ko'nikmalar, tanqidiy fikrlash va moslashuvchanlikni oshirishi ko'rsatilgan.

Ta'limning innovatsion usullarini qo'llash orqali mutaxassislar ajoyib ekskursiya tajribasini taqdim etish uchun yaxshi jihozlanishi mumkin. Ushbu usullar ijodkorlik, moslashuvchanlik va mijozlar ehtiyojlarini chuqurroq tushunishga yordam beradi. Bundan tashqari, ular

mutaxassislarning kasbiy o‘sishi va rivojlanishiga hissa qo‘shadi, ularning doimiy o‘zgaruvchan turizm landshaftining qiyinchiliklari va imkoniyatlarini boshqarishga tayyorligini ta'minlaydi.

Ushbu xulosalardan kelib chiqqan holda, ekskursiya faoliyati mutaxassislari uchun o‘quv dasturlarida o‘qitish samaradorligini oshirish uchun innovatsion usullarni o‘z ichiga olish tavsiya etiladi. Shunday qilib, mutaxassislar dinamik turizm sanoatida muvaffaqiyat qozonish uchun zarur ko‘nikma va bilimlarga ega bo‘lishlari mumkin. Kelajakdagi tadqiqotlar maxsus amalga oshirish strategiyalarini yanada o‘rganishi va innovatsion o‘qitish usullarining mutaxassislar faoliyati va mijozlar ehtiyojini qondirishga uzoq muddatli ta'sirini baholashi mumkin. Umuman olganda, turizm industriyasi kadrlar tayyorlashda innovatsiyalarni qo‘llash orqali ajoyib ekskursiya tajribasini yetkazib berishni ta'minlashi va jahon bozorida raqobatbardoshligini saqlab qolishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Smith, A. (2018). Innovative Training Methods in the Tourism Industry. *Journal of Tourism Research*, 42(3), 123-136.
2. Johnson, B., & Smith, C. (2019). Enhancing Practical Skills through Experiential Learning in Tourism Education. *Journal of Hospitality and Tourism Education*, 35(2), 78-92.
3. Anderson, D., & Brown, L. (2020). Simulation Exercises for Training Excursion Activity Specialists. *Journal of Experiential Tourism*, 28(4), 210-225.
4. Xursanaliyev, B. (2022). KICHIK BIZNESNING RIVOJLANISH FENOMENI. *Xorazm Ma'mun akademiyasi xabarnomasi*.
5. Hamidjon Rasulov, & Noila Musurmonqulova. (2024). TURIZM RIVOJLANISHIDA “YANGI O‘ZBEKISTON” YOSHLARINING TUTGAN O‘RNI. *Ta’lim Innovatsiyasi Va Integratsiyasi*, 12(2), 190–195. Retrieved from <http://web-journal.ru/index.php/ilmiiy/article/view/2811>
6. Nishonkulov Shohruhxon, & Gafurov Khurshid. (2023). THE IMPACT OF UZBEKISTAN'S FOREIGN DEBT ON THE GROSS DOMESTIC PRODUCT. *QO‘QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 1(1), 265–267. <https://doi.org/10.54613/ku.v1i1.431>
7. Nazrullaevna, M. G. (2021). O ‘ZBEKISTON SHAROITIDA KICHIK BIZNESNI INVESTISIYALASHNING O ‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 1(5), 640-645.
8. Aliyevich, Y. A. (2023). O ‘ZBEKISTON IQTISODIY SHAROITIDA INSON RESURLARIDAN FOYDALANISHDAGI FAOLIYAT TURLARI. *QO ‘QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 1, 76-78.
9. Mahmudjon o‘g‘li, A. J., & Omonjon, U. (2023). ZIYORAT TURIZM: MAVJUD RESURLAR VA ULARNING TASNIFI. *QO ‘QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 237-239.
10. Yuldasheva Nilufarxon A‘zamjon qizi, Umarov Azizjon Azamjon o‘g‘li, & Abdullayev Axrorjon Axadjon o‘g‘li. (2023). SUN‘IY INTELLEKT VA RAQAMLI IQTISODIYOT RIVOJLANISHI. *QO‘QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 1(1), 73–75. <https://doi.org/10.54613/ku.v6i6.254>
11. Boburjon, T. (2024). SOLIQQA TORTISHNING EKOLOGIK YO ‘NALTIRILGANLIGINI KUCHAYTIRISHNING XORIJ TAJRIBASI TAHLILI. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 37(1), 145-150.

12. Otto, M., & Thornton, J. (2023). JAHON IQTISODIYOTI VA XALQARO MUNOSABATLAR. QO ‘QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 216-219.
13. Mampurjonovich, U. T. (2022). WORLD ECONOMY AND INTERNATIONAL RELATIONS. ФГБОУ ВО «КАБАРДИНО-БАЛКАРСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМ. ХМ БЕРБЕКОВА». КОЛЛЕДЖ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ И ЭКОНОМИКИ (РОССИЯ) ИСЛАМСКИЙ УНИВЕРСИТЕТСКИЙ КОЛЛЕДЖ ТАЗКИЯ, 142.
14. Mampurjonovich, U. T. (2023). JAHON IQTISODIYOTIDA YANGI INDUSTRIAL DAVLATLARNING TUTGAN O'RNI. QO ‘QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 344-345.
15. Umarov Toxirjon Mampurjonovich. (2024). ERKIN IQTISODIY ZONALARDA TADBIRKORLIK FAOLIYATIGA INNOVATSIYALAR VA INVESTITSIYALARNI RAG‘BATLANTIRISHDA KLASTER YONDASHUVINING O'RNI. *INTERNATIONAL CONFERENCE OF NATURAL AND SOCIAL-HUMANITARIAN SCIENCES*, 1(1), 156–167. Retrieved from <https://universalconference.us/universalconference/index.php/ICNSHS/article/view/277>